

GS-BRIEFOnderwerp: Taakstelling huisvesting statushouders 1^e helft 2016

Beslispunten: 1. brieven conform concepten vaststellen.
2. statenbrief vaststellen.

Bevoegdheidsgrondslag: Artikel 124 Gemeentewet

Portefeuillehouder:

Kerntaak/plandoel:

Afdeling: Kwaliteit Openbaar Bestuur

Samenvatting t.b.v. openbare besluitenlijst: Gedeputeerde Staten hebben beoordeeld in hoeverre de gemeenten de taakstelling huisvesting statushouders 1e helft 2016 hebben gerealiseerd. Aan de hand van de rapportage van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) van 1 juli 2016 kunnen we zeggen dat er in Gelderland meer dan de taakstelling is gedaan. De taakstelling was 2.367 en er zijn 2.576 vergunninghouders gehuisvest. Hierdoor is de achterstand van 365 op 1 januari 2016 geslonken tot 156. Over het geheel is dus 94% gerealiseerd. De gemeenten Nijmegen en Arnhem laten een zeer goede prestatie zien. Samen hebben ze 571 vergunninghouders gehuisvest, 91 meer dan ze verplicht waren te doen. De gemeente Arnhem heeft ook de taakstelling van de gemeente Rozendaal uitgevoerd. Maar de gemeente Rozendaal heeft als extra inspanning zelf nog 8 statushouders extra binnen de eigen gemeente weten te huisvesten. In de regio Achterhoek hebben de samenwerkende gemeenten 48 statushouders meer gehuisvest dan de gezamenlijke verplichte taakstelling. 25 gemeenten zijn in staat geweest de taakstelling te realiseren en hebben ook geen achterstand. Verder zijn er 8 gemeenten die de taakstelling wel hebben gehaald, maar nog een achterstand uit het verleden hebben. Er zijn echter 20 gemeenten die de taakstelling niet hebben gehaald. De gemeenten zullen hierover een brief ontvangen. Zij worden in de gelegenheid gesteld aan te tonen dat het niet halen van de taakstelling hen niet te verwijten is.

[illegible]

1 Aanleiding (inleiding) / bestaand beleid c.q. kader

Gemeenten zijn wettelijk verplicht elk half jaar een aantal verblijfsgerechtigden te huisvesten, de zogenaamde taakstelling. Het Rijk bepaalt per gemeente de taakstelling. Deze hangt af van het aantal inwoners van een gemeente en het verwachte aantal statushouders. Gedeputeerde Staten houden toezicht op de realisering van de taakstelling door de gemeenten.

Op grond van artikel 28 Huisvestingswet 2014 dienen gemeenten zorg te dragen voor de huisvesting van statushouders. Gedeputeerde Staten houden op grond van artikel 124 Gemeentewet toezicht op de realisering van de taakstelling door de gemeenten.

In de vergadering van Provinciale Staten van 7 oktober 2015 is de motie 15M43 aangenomen. Gedeputeerde Staten is verzocht om, vanuit de rol van de provincie Gelderland als toezichthouder op de spreiding en huisvesting van statushouders, de gemeenten waar de vastgestelde quota voor statushouders nog niet zijn gerealiseerd, actief te benaderen om snel hun aandeel te leveren.

2 Inhoud voorstel / argumenten pro en contra

De gezamenlijke taakstelling van de Gelderse gemeenten voor de 1e helft 2016 was wederom groter dan in voorgaande perioden. In het afgelopen half jaar moesten de gemeenten 2.367 vergunninghouders huisvesten. Er zijn 2.576 vergunninghouders gehuisvest. Hierdoor is de achterstand van 365 op 1 januari 2016 geslonken tot 156. Over het geheel is dus 94% gerealiseerd.

Conform het uitvoeringsprogramma Interbestuurlijk toezicht is aan de hand van de rapportage van het COA beoordeeld in hoeverre de individuele gemeenten de taakstelling huisvesting statushouders 1e helft 2016 hebben gerealiseerd. Om de verschillen in de administraties van gemeenten en het COA door het zogenaamde "na-ijleffect" enigszins te corrigeren zijn de geregistreerde statushouders in de periode t/m 14 juli 2016 nog meegenomen in de realisatiecijfers van de gemeenten. Dit is bepaald door gebruik te maken van het Taakstelling Volg Systeem (TVS) van het COA. Met dit systeem kunnen de meest actuele realisatiecijfers per gemeente worden bekeken. Bij 9 gemeenten is daardoor het oordeel gewijzigd. Het resultaat is hierna weergegeven.

Aalten		Maasdriel	
Apeldoorn		Montferland	
Arnhem		Nederbetuwe	
Barneveld		Neerijnen	
Berg en Dal		Nijkerk	
Berkelland		Nijmegen	
Beuningen		Nunspeet	
Bronckhorst		Oldebroek	
Brummen		Oost-Gelre	
Buren		Oude IJsselstreek	
Culemborg		Overbetuwe	
Doesburg		Putten	
Doetinchem		Renkum	
Druten		Rheden	
Duiven		Rijnwaarden	
Ede		Rozendaal	*
Elburg		Scherpenzeel	
Epe		Tiel	
Ermelo		Voorst	
Geldermalsen		Wageningen	
Harderwijk		West Maas en Waal	
Hattem		Westervoort	
Heerde		Wijchen	
Heumen		Winterswijk	
Lingewaai		Zaltbommel	
Lingewaard		Zevenaar	
Lochem		Zutphen	
* de taakstelling wordt door gemeente Arnhem uitgevoerd			
groen	betekent taakstelling gerealiseerd en geen achterstand.		
oranje	betekent taakstelling gerealiseerd, maar heeft een achterstand uit vorige periode(n).		
rood	betekent taakstelling niet gerealiseerd.		

De gemeente Zevenaar heeft geen taakstelling. De taakstelling van de gemeente Rozendaal is door de gemeente Arnhem uitgevoerd. Daarnaast heeft de gemeente Rozendaal zelf nog 8 statushouders extra binnen de eigen gemeente weten te huisvesten. De gemeenten Nijmegen en Arnhem laten een zeer goede prestatie zien. Samen hebben ze 571 vergunninghouders gehuisvest, 91 meer dan ze verplicht waren te doen. In de regio Achterhoek hebben de samenwerkende gemeenten 48 statushouders meer gehuisvest dan de gezamenlijke verplichte taakstelling.

25 gemeenten zijn in staat geweest de taakstelling te realiseren en hebben ook geen achterstand. Verder zijn er 8 gemeenten die de taakstelling wel hebben gehaald, maar nog een achterstand uit het verleden hebben. Er zijn echter 20 gemeenten die de taakstelling niet hebben gehaald.

Beeld voor herverdeling

De gemeenten in de Achterhoek moeten nog besluiten nemen over de herverdeling van de taakstelling ten behoeve van de gemeente Aalten (die de taakstelling niet heeft gehaald) en de gemeente Oost Gelre (die nog een achterstand hebben). Omdat de gemeenten Maasdriel en Zaltbommel in het verleden besloten hebben dat ze samen verantwoordelijk zijn voor de totale taakstelling van beide gemeenten, behoren deze gemeenten tot de groep gemeenten die de taakstelling hebben gerealiseerd, maar nog wel een achterstand hebben.

Beeld na herverdeling

Aan de landelijke regietafel van 29 juni 2016 is gesproken over de in het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom afgesproken financiële verrekensystematiek. Dit systeem gaat ervan uit dat gemeenten die niet aan de wettelijke huisvestingstaakstelling voldoen, en zich daarmee aan hun verplichting onttrekken, de kosten verhaald krijgen die het COA maakt doordat een vergunninghouder langer in een AZC verblijft. De afspraak uit het bestuursakkoord behelst dat op 1 juli 2016 dit systeem in werking treedt. Aan de landelijke regietafel is afgesproken dat er vanaf 1 juli 2016 gemonitord zal worden welke gemeenten achterstanden oplopen. Over de uitwerking van de regeling (alsmede de wettelijke grondslag) volgt nog overleg tussen BZK, V&J, VNG en IPO.

De gedachte is om deze financiële verrekening te koppelen aan het toezicht van de provincies. Op het moment dat besloten wordt tot trede 4 van de interventieladder (zie ook punt 5 (vooraankondiging indeplaatsstelling)) zal de provincie dit moeten melden aan BZK. Zij zullen vervolgens de kosten op de gemeente verhalen. De reden om de financiële verrekening te koppelen aan het toezicht heeft te maken met de beoordeling door de provincies van de taakverwaarlozing door de betreffende gemeenten. Men gaat ervan uit dat wanneer de verwijtbaarheid door de provincies is vastgesteld, BZK over kan gaan tot inning. In dit verband is het nu nog belangrijker geworden om dit zorgvuldig te beoordelen.

Voorgesteld wordt de “groene” gemeenten Apeldoorn, Arnhem, Barneveld, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Geldermalsen, Heumen, Lingewaal, Lingewaard, Neerijnen, Nijmegen, Nunspeet, Oldebroek, Oude IJsselstreek, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Scherpenzeel, Voorst, Wageningen, Winterswijk en Zutphen te informeren over de uitgevoerde beoordeling en hen te complimenteren met het behaalde resultaat. De betreffende gemeenten zullen daarbij er op worden gewezen dat de extra meegetelde vergunninghouders niet meer zullen meetellen in de volgende taakstellingsperiode.

Voorgesteld wordt de “oranje” gemeenten Berg en Dal, Brummen, Druten, Lochem, Maasdriel / Zaltbommel, Nijkerk, Westervoort en Wijchen op te roepen in de volgende taakstellingsperiode de achterstand weg te werken.

Voor de gemeenten die niet voldoen aan hun taakstelling voor de 1e helft 2016 wordt geadviseerd te starten met de 1e stap op de interventieladder. Dit betreft de gemeenten Aalten, Beuningen, Buren, Culemborg, Duiven, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Montferland, Nederbetuwe, Overbetuwe, Putten, Renkum, Tiel en West Maas en Waal. Dit houdt in dat de constatering “taakstelling niet gerealiseerd” ter controle aan de gemeenten wordt voorgelegd met verzoek om nadere informatie. Het betreft in eerste instantie een controle op de juistheid van de rapportage van het COA. Verder wordt aan de gemeenten gevraagd om een verklaring te geven waarom de taakstelling niet is gerealiseerd. De gemeenten worden hiermee in de gelegenheid gesteld aan te tonen dat het niet halen van de taakstelling hen niet te verwijten is. Dit is van belang om al dan niet te besluiten tot verdere interventie.

Van deze groep gemeenten is naar aanleiding van de achterstand in de vorige taakstellingsperiode al bestuurlijk overleg gevoerd met Beuningen, Duiven, Overbetuwe, Putten en Renkum. Bovendien vallen deze gemeenten op, omdat er sprake is van structurele achterstanden over meerdere perioden.

3 Consequenties:

- ☐ Financieel
- ☐ Juridisch
- ☐ Beleidsmatig

Toelichting consequenties:

NVT

4 Risico's

NVT

5 Vervolgproces en communicatie

Het provinciale toezicht, toegespitst op het thema huisvesting van verblijfsgerechtigden, kent de volgende stappen:

1. Nadere informatie opvragen bij de regievoerder van het COA en de gemeente;
2. Bestuurlijk overleg voeren met het gemeentebestuur over de verkregen informatie;
3. Indien sprake is van een verwijtbare taakverwaarlozing, zullen wij met de gemeente afspraken maken over te nemen acties en termijnen en krijgt de gemeente de gelegenheid om alsnog aan zijn wettelijke verplichtingen te voldoen.
4. Heeft de gemeente na het verstrijken van de gestelde termijn niet aan zijn verplichtingen voldaan, dan krijgt ze een vooraankondiging van de geplande interventie.
5. Als eerder bestuurlijk overleg niet leidt tot overeenstemming, dan nemen wij een besluit tot indeplaatsstelling. Dat houdt in, dat wanneer de gemeente niet binnen de gestelde termijn de voorgeschreven maatregelen heeft genomen, wij die maatregelen zullen nemen op kosten van de gemeente.
6. Is de laatste termijn verstreken en heeft de gemeente niet zelf aan zijn verplichting voldaan, dan gaan wij over tot feitelijke indeplaatsstelling van de gemeente.

Arnhem, - zaaknummer 2016-010011